

مسلم (عليه السلام) سفیر با بصیرت حسین (عليه السلام)

همانا من برادرم و پسر عمویم و شخص مورد اعتماد اصحابم، یعنی مسلم بن عقیل را به سوی شما (مردم کوفه) می‌فرستم تا حقیقت امر شما را به من اعلام کند و آنچه از اجتماع شما برای او روشن می‌شود به من بنویسد.

همانا من برادرم و پسر عمویم و شخص مورد اعتماد اصحابم، یعنی مسلم بن عقیل را به سوی شما (مردم کوفه) می‌فرستم تا حقیقت امر شما را به من اعلام کند و آنچه از اجتماع شما برای او روشن می‌شود به من بنویسد.

به گزارش #171؛ شیعه نیوز» به نقل از مرکز خبر حوزه، ضمن تسلیت شهادت سفیر امام حسین (عليه السلام) حضرت مسلم بن عقیل، گفت‌وگویی با حجت الاسلام امیر علی حسن‌لو، مسئول گروه تاریخ و سیره مرکز ملی پاسخ‌گویی به سؤالات دینی را منتشر می‌کند.

* از تبار نیکان

مسلم بن عقیل از تبار پاک بنی‌هاشم و نواده حضرت ابوطالب عموی پیامبر (ص) است، ابو طالبی که تا آخرین ساعات حیات خود دست از حمایت پیامبر برنداشت و دعوت پیامبر را اجابت کرد، مسلم از چنین نسلی است او از خاندانی پاک، شجاع و با فضیلت برخاست و زیر نظر عموی گرامی‌اش، علی علیه‌السلام، و پسر عموهای خود امام حسن علیه‌السلام و امام حسین علیه‌السلام پرورش یافت و از علم، تقوی و دیگر فضائل آن بزرگواران بهره‌مند گردید. [1] و افتخار دامادی امیر المومنین (عليه السلام) را داشت و سال‌ها در کنار امام حسن و امام حسین علیهما السلام به ایشان اقتدا کرده بود با اینکه در آن زمان بسیاری از افراد این بصیرت را نداشتند.

* نقش آفرینی‌های مسلم

پیش از حادثه کربلا، مسلم در رکاب امیر المومنین رشادت‌های زیادی از خود نشان داد از جمله در جنگ صفین و حکومت امیر المومنین یکی از نقش آفرینان معرکه نبرد بود و جناح راست سپاه امیر المومنین در دست او بوده است [2] و این‌ها همه نشان از شجاعت و مدیریت بالای اوست

* نائب خاص امام معصوم

اگر بخواهیم شخصیت مسلم بن عقیل را واکاوی کنیم، باید او را در ردیف شخصیت‌های دینی بزرگ اسلام و بالاتر از آن‌ها محسوب کرد، چرا که مسلم بن عقیل نماینده خاص امام معصوم بوده‌اند، هم در زمان امیر المومنین مورد توجه خاص حضرت بود و هم در دوران امام حسن مجتبی یار و کمک کار ایشان بودند و از یاران با وفا و برجسته آن حضرت به شمار می‌رفتند. [3] و پس از شهادت امام حسن علیه‌السلام همراه امام حسین علیه‌السلام رهسپار مکه شد. [4] و به عنوان نائب خاص و وکیل امام به کوفه اعزام شد و امام این اعتماد خاص را به ایشان داشت که او را به عنوان سفیر و کارشناس امور سیاسی و نظامی به کوفه فرستادند.

* علت انتخاب مسلم بن عقیل به عنوان سفیر خاص

امانت داری و تعهد مسلم و سابقه درخشان و بصیرت بالای او در تبعیت از ولایت و جامعیت علمی و عملی، همه و همه سبب شد که امام (عليه السلام) او را به عنوان نماینده خود برگزید و در معرفی او به مردم کوفه نوشت:

وَ اِنِّیْ بَاعِثُ الْیَکْمَ بَاحِیْ وَ ابْنِ عَمِّیْ وَ ثِقَتِیْ مِنْ اَهْلِیْ #171؛ مُسْلِمُ بْنُ عَقِیْلِ «لِیُعْلِمَ لِیْ کُتَّهٖ اَمْرُکُمْ وَ یَکْتُبَ اِلَیَّ بِهٖ مَا یَتَّبِعَنَّ لَهُ مِنْ اَجْتِمَاعِکُمْ». [5]

و همانا من برادرم و پسر عمویم و شخص مورد اعتماد اصحابم، یعنی مسلم بن عقیل را به سوی شما (مردم کوفه) می‌فرستم تا حقیقت امر شما را به من اعلام کند و آنچه از اجتماع شما برای او روشن می‌شود به من بنویسد. مردم کوفه نیز به جلالت قدر نماینده امام (عليه السلام) واقف بودند، لذا قبل از آمدن #171؛ عبیدالله بن زیاد» به کوفه به خوبی از او استقبال کردند و در مورد جایگاه مسلم نزد امام حسین (عليه السلام)، همین بس که وقتی خبر شهادت او به حضرت (عليه السلام) رسید فرمود: #171؛ لَا حَیْرَ فِی الْحَیَاةِ بَعْدَکُمْ» [6] بعد از شما خیری در زندگی نیست.

* جایگاه بلند علمی مسلم بن عقیل

از دیگر جنبه‌های شخصیتی مسلم بن عقیل، جایگاه بالای علمی ایشان می‌باشد هر چند گزارشات کمی در این زمینه بدست ما رسیده است، ولی مواردی را مشاهده می‌کنیم که این جایگاه را نشان می‌دهد از باب نمونه رجال نویسان اهل سنت، مسلم بن عقیل را محدثی تابعی شمرده و گفته‌اند که صفوان بن موهب از او حدیث نقل کرده است [7]. وی فقیه و دانشمند بود [8] و همان جایگاه نیابت خاصه‌ای که نواب اربعه نسبت به امام زمان علیه‌السلام داشتند مسلم بن عقیل همان جایگاه را نسبت به امام حسین علیه‌السلام داشتند، به علاوه سجایا و شاخص‌های دیگری که تنها در وجود ایشان بود.

* عامل به سیره نبوی در سختترین شرایط

در جریان پیشنهاد ترور عبید الله ابن زیاد در منزل هانی بن عروه با وجود مهیا بودن همه شرایط برای از بین بردن ابن زیاد، مسلم بن عقیل از این کار امتناع نمود، زمانی که علت را جویا شدند فرمود: سخن پیامبر صلی الله علیه و آله را به یاد آوردم که فرمود: «مؤمن غافلگیرانه نمی‌گردد و این عمل خود را مستند کرد به سیره نبوی و این نشان از آگاهی و دانش او نسبت به سیره نبوی و پابندی و تقوای بالای او در التزام به اصول می‌باشد. [9]

* پیشتاز حماسه عاشوراء

در حادثه عاشورا مسلم، پیشتاز حماسه عاشورا بود و حضور او در کوفه موجب آشکار شدن تزویر و ریاکاری امویان شد و غربت او در کوفه یاد آور غربت و مظلومیت خاندان پیامبر در کربلا است.

* شجاعت مسلم :

مسلم را شجاع‌ترین فرزند عقیل خوانده‌اند [10]؛ بعد از استقرار مسلم در خانه طوعه، بلال فرزند وی که برای می‌گساری با دوستان خود بیرون رفته بود، به خانه بازگشت و از حضور مسلم در خانه مطلع شد. علی رغم تأکید مادر، موضوع را کتمان نکرد و نزد عبدالرحمن بن اشعث رفت و داستان را با او در میان گذاشت و ابن زیاد نیز از موضوع با خبر شد و در پی آن شصت یا هفتاد و به قولی سیصد تن از سربازان ویژه خود را همراه محمد بن اشعث رهسپار محل اختفای مسلم کرد. [11]

جنگ سختی در گرفت و شماری از سربازان ابن زیاد کشته شدند. وقتی خبر به ابن زیاد رسید، به ابن اشعث پیغام داد که من تو را برای دستگیری یک نفر فرستاده‌ام، در حالی که ضربه سختی بر سپاهم وارد شده است. ابن اشعث پاسخ داد: آیا می‌دانی ما را برای دستگیری شیری دلاور و شمشیری بران که در دست مردی شجاع و با اراده قرار دارد فرستاده‌ای؟ او از خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله است. ابن زیاد پیغام فرستاد که به او امان دهید زیرا جز این راهی برای دستگیری او نخواهید یافت. [12] مسلم گفت: نیازی به امان مکر پیشگان نیست. این‌ها همه برخاسته از ایمان بالای او و اعتقاد او به ولایت بود.

* بصیرت

بسیاری از بنی‌هاشم با امام به کربلا نیامدند، البته امام تکلیف نکرده بودند، ولی او خود همراه امام آمد و این مسئله ناشی از بصیرت بالای مسلم است

* مهم‌ترین پیام‌هایی که می‌توان از سیره مسلم بن عقیل گرفت

با همه مدارج علمی و تقوایی او مهم‌تر از همه بصیرت او و ایثار و پیش قدم شدن برای قیام امام حسین علیه‌السلام است و حضور او در کوفه بعدها تاثیر مهمی داشت، فعالیت‌های مسلم در کوفه بعدها موجب قیام‌هایی در جامعه مسلمین از قبیل قیام توابین و غیر آن و تبعیت مطلق او از امام عصرش شد.

شجاعت در راه حق از دیگر مطالبی است که در سیره مسلم قابل مشاهده است از دیگر ویژگی‌های مسلم بن عقیل تبعیت او از سنت نبوی است و این در زمانی واقع شد که امویان اسلام را به گوشه‌ای گذاشته و اکثر مردم در انحراف بودند و جریانی در جامعه به وجود آمده بود که مردم را از سیره نبوی دور می‌کرد و اگر قیام امام و اخلاص افرادی مثل مسلم نبود فضای الان جامعه ما تیره و تار و خط واقعی اسلام گم می‌شد

و اگر این الگوها نبودند ارزشهای دین از بین می‌رفتند و مسلم بن عقیل و امثال وی الگو و اسوه جامعه هستند و اگر مسلم و مانند او

نبودند نه از علمی خبری بود و نه از فرهنگ واقعی اسلام اثری مانده بود و اساس مکتب اسلام مدیون این خون‌ها و بصیرت‌هاست و فرهنگ مقاومت با توجه به این اسوه‌ها و الگوها باقی ماند تا اینکه به دوران طلایی انقلاب اسلامی رسید.

[1] - الشهید مسلم بن عقیل، ص 81 و 83

[2] - مناقب آل ابیطالب، ج 3، ص 197

[3] - رجال الطوسی، ص 70

[4] - الامامة و السياسة، ج 2، ص 230

[5] - اخبار الطوال، دینوری، ص 230

[6] - مروج الذهب، ج 3، ص 72

[7] - الثقات، ج 5، ص 391؛ الاعلام، ج 7، ص 222

[8] - الشهید مسلم بن عقیل، ص 109

[9] - التاريخ الكبير، ج 4، ص 266

از ابوهریره نقل شده است که گفت: از میان فرزندان عبدالمطلب، او شبیه‌ترین فرد به پیامبر صلی الله علیه و آله است

[10] - . المعارف ج 7، ص 204

[11] - الكامل فی التاريخ، ج 4، ص 32

[12] - الفتوح، ج 5، ص 92